

**MUNI
MED**

FORMY EDUKACE

Formy edukace

- organizační rámec výuky, tj. vyučování a učení
- souhrn organizačních opatření a uspořádání výuky (vzdělávání) při realizaci určitého vzdělávacího procesu

***„s kým a jak“
pracujeme***

***„kde“ edukace
probíhá***

Formy edukace – dělení (Palán, 2002)

- časové uspořádání
- edukační (vyučovací) prostředí
- organizační uspořádání studujících
- interakce lektor – posluchač
- stav systému, v nichž vzdělávání probíhá
- zaměření pg. akce

přímá

nepřímá

smíšená

Volba formy edukace

Vždy s ohledem na:

- vytýčený cíl
- obsah probíraného tématu
- připravenosti a individuálním/specifickým potřebám edukanta

Individuální forma edukace

- zohledňuje individuální potřeby konkrétního edukanta
- probíhá na pokoji, v ambulanci, vyšetřovně

Výhody	Nevýhody
❖ edukační plán je stanoven dle individuálních potřeb konkrétního edukanta	❖ kooperace/ výměna zkušeností edukanta s dalšími edukanti není možná
❖ přizpůsobení tempa, obsahu edukace a potřebám edukantovi	❖ časová neefektivita edukátora vzhledem k počtu edukantů
❖ opakovaná zpětná vazba mezi účastníky (edukátorem a edukantem) – prostor pro ověření pochopení osvojených poznatků, prostor pro dotazování...	
❖ efektivita učení	
❖ motivace a aktivita edukanta	
❖ osobní vztah mezi zainteresovanými	
❖ pro osoby se specifickými potřebami učení, sníženým intelektem, nedostatečnou gramotností, emocionální nestabilitou...	

Skupinová forma edukace

- různě velké skupiny, individuální počet edukantů ve skupině např. párová výuka počet 2 osob, nebo optimální 3-5
- nejčastěji – svépomocné skupiny, lázeňská rehabilitační péče, léčebná péče v léčebnách/ozdravovnách
- možnosti využití – zdravý i chronicky nemocní jedinci
- vedení skupiny – edukátor nebo zkušený edukant
- vznik skupiny - neformálně – na základě vlastního zájmu
 - formálně – na základě kritérii (např. druh nemoci, úroveň vědomostí/dovedností, pohlaví, věk);
heterogenní a homogenní skupiny
- zohledňujeme míru kritérií, interpersonální vztahy event. přání členů skupiny
- diskuse, brainstorming

Výhoda / nevýhoda homogenní skupina & heterogenní skupina

Nevýhoda – nerovné zapojení edukantů ve skupině

Hromadná (frontální) forma edukace

- široký záběr edukantů
- obsah stejný pro všechny edukanty
- přednáška, seminář, výklad učiva

výhody	nevýhody
❖ časová efektivita	❖ omezení individuálního přístupu a potřeb konkrétního edukanta
❖ sdělení stejného obsahu všem edukantům	❖ minimální zpětná vazba
	❖ pasivita edukantů

Organ. formy výuky podle Průcha

vztahu k osobnosti žáka	výuka individuální individualizovaná skupinová hromadní (kolektivní)
charakteru výukového prostředí	výuka ve třídě/posluchárně v odborných učebnách/laboratořích v dílně na školním pozemku a v přírodě, terénu atd. v muzeu, v koutku tradic učebně výrobní jednotka vycházka nebo exkurze domácí úlohy, úlohy pro samostatnou práci mimo výuku
délky trvání	vyučovací hodina (základní výuková jednotka) zkrácená nebo prodloužená výuková jednotka vysokoškolská přednáška, seminář, cvičení, speciální kurz...

Literatura

- Metodický portál: inspirace a zkušenosti učitelů, online dostupné na <http://clanky.rvp.cz/clanek/c/z/15019/VYUKOVE-METODY-KOMPLEXNI---1-CAST.html/>
- Palán, Z *Formy vzdělávání (výuky) dospělých*, online dostupné na <http://www.andromedia.cz/andragogicky-slovník/formy-vzdelavani-vyuky-dospelych>
- Juřeníková, P. *Zásady edukace v ošetrovatelské praxi*, Praha:Grada, 2010, s. 77, ISBN978-80-247-2171-2
- Průcha Jan, *Pedagogická encyklopedie Praha: Portál*, 2009, s. 935, ISBN 978-80-7367-546-2